

ПІСЕННИКИ УКРАЇНЦІВ СХІДНОЇ СЛОВАЧЧИНИ ЯК ДЖЕРЕЛО ВИВЧЕННЯ БУТТЯ ФОЛЬКЛОРУ В СУЧАСНУ ЕПОХУ

До вивчення традиційної народної культури як вияву національної ідентичності привертає увагу ЮНЕСКО. У прийнятій восени 1989 р. на 25-ій сесії організації в Парижі «Рекомендації про збереження фольклору», зокрема, говориться: «Традиційна народна культура становить сукупність заснованих на традиціях культурного співтовариства витворів, створених групою чи індивідуумами і визнаних як відображення прагнень співтовариства, його культурної та соціальної самобутності; ці зразки і цінності передаються усно, шляхом імітації чи іншими засобами. Форми включають, зокрема, мову, літературу, музику, танці, ігри, міфологію, обряди, звичаї, ремесла, архітектуру та інші види художньої творчості» [25, с.3]. Ареалом збереження традиційної української народної культури є Пряшівщина (нині – Словацька Республіка), де, як стверджує М. Мушинка, збереглося 250 українських сіл (за версією одних – ще з періоду Київської Русі, за версією інших – з XIII–XIV ст.), у яких проживає приблизно 120 тис. русинів-українців [21, с. 43]. Міжетнічні контакти в цьому пограниччі Карпат відбулися в українському фольклорі.

Впродовж XIX–XX століття у Східній Словаччині проводились етнофольклористичні дослідження, в т. ч. народної музичної творчості, укладалися фольклорні збірки, пісенники, однак вони не ставали предметом спеціальної уваги музикознавців. Щоправда, невелика стаття Ф. Ковача про них міститься в краєзнавчому словнику русинів-українців Пряшівщини, де подано короткий перелік збірок народних пісень [15, с.146–147]. Метою нашого дослідження є огляд пісенників українців-русинів Східної Словаччини впродовж двох останніх століть як джерела вивчення буття фольклору в сучасну епоху. Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання: виявити в архівах, музеях, бібліотеках та приватних колекціях пісенники українців-русинів Східної Словаччини; здійснити їх огляд та характеристику; виокремити постаті дослідників фольклору регіону впродовж XIX–XX століття; окреслити значення пісенників для вивчення буття фольклору в сучасну епоху. Основним джерельним матеріалом для дослідження стали фонди Музею української культури (МУК) у м. Свидник (Словацька Республіка)¹, приватні фонди та архіви академіка Миколи Мушинки (м. Пряшів, Словацька Республіка), опрацьовані нами під час наукового відрядження до цих країв у червні 2012 року².

Універсальне захоплення народною творчістю, конкретна увага до її оригінальності в культурі кожного народу з початку XIX ст. було «ферманентацією національної ідеї в добу романтизму» [2, с.38]. Воно реалізовувалось збиран-

¹ Висловлюємо вдячність його директору Мирославу Сополізі та працівникам Надії та Йосипу Вархолам за надану можливість опрацювання фондів музею.

² Висловлюємо велику вдячність академіку М. Мушинці, його дружині п. Магді, завдяки яким відбулося це відрядження, та за надані цінні матеріали для опрацювання.

них етнографічних матеріалів, їх публікацією та вивченням, інтенсифікацією фольклоризму художньої літератури. Не минули ці процеси Пряшівщину. Одним з перших дослідників фольклору карпаторусинів були: дяко-вчитель та фольклорист Іван Ріпа (1764–1851) з Пряшівщини, який зібрав в селах Землянського комітату багато світських та церковних пісень, підготував дві збірки «Пѣсенникъ» (1821, 1841), що містять відповідно 119 та 142 тексти пісень з нотами³ та фольклорист, священик Яків Головацький (1814–1888), який випустив чотиритомник «Народныя пѣсни Галицкой и Угорской Руси» (1863–1878) і був першим дослідником, який справді по-науковому поставився до запису фольклору цього регіону. Збірник Я. Головацького містить багатий матеріал з Пряшівщини (Південна Лемківщина), а саме: записи О. Духновича, О. Павловича, А. Кралицького, В. Сухого, М. Бескида та інших. Із записів А. Кралицького Я. Головацький опублікував близько 30 пісень різних жанрів: балади, рекрутські та військові пісні, ліричні, жартівливі тощо. В результаті співпраці з О. Духновичем та іншими культурними діячами Пряшівщини у третьому томі свого видання Я. Головацький вмістив окремі цикли записів народних пісень: «Песни собранные А. Духновичем в Пряшеве»; «Сборник пісней, живущих в сердцах и устах маковицкаго люда» О. Павловича; «Песни красноброцке на рок 1866» В. Сухого; «Пісні народні округа лаборскаго собраны года 1866» Анатолія Кралицького; «Свадебные обряды у Лаборских руських, описанные Анатолием Кралицким»; цикл пісень І. Воробля, І. Яцкова, Й. Петрашевича, В. Дениса, збірників О. Митрака, І. Талапковича та ін. [15, с.146]⁴. Я. Головацький у четвертому томі збірника зазначав, що весільні пісні лемківського північно-західного погір'я двоякі: одні мають «руській» (місцевий) вид, другі ж запозичені або перероблені зі словацьких чи польських народних пісень. Перші за мовою чистіші, другі ж переповнені словацькими чи польськими особливостями. Таким чином, дослідник першим відзначав полікультурні впливи на формування пісенності краю.

Відомий історик, літературознавець Михайло Драгоманов (1841–1895) включив фольклорний матеріал з Підкарпатської Русі у свою збірку малоросійського (українського) поетичного фольклору «Историческія пѣсни малорусскаго народа» (2 тт., 1874–1875). Український філолог, письменник, громадський діяч Іван Верхратський теж зосередив увагу на вивченні фольклору русинів Словаччини, куди здійснив подорож у 1897 і 1899 роках. Перша праця присвячена фольклору лемків південних схилів Карпат «Гоя дюдя і собітки на Угорській Русі» («Діло», 1899, с. 191), у якій подано опис основних календарних звичаїв. Основна частина фольклорних записів І. Верхратського надрукована в додатку до монографії «Знадоби до пізнання угорських говорів» [1]. Це багатий матеріал, який охоплює майже всі фольклорні жанри, в т. ч. 257 пісень.

Визначним дослідником фольклору Пряшівщини був Володимир Гнатюк, якого вважають справжнім піонером збирання і дослідження народної твор-

³ На жаль, збірки залишилися в рукописі і зберігаються в архіві НАН України в Києві. У першій – виключно духовні пісні, запозичені з почаївського «Богогласника», у другій – церковні твори, в т. ч. оригінальні [15, с.291].

⁴ Оригінали записів зберігаються у рукописній спадщині Я. Головацького у Львівській національній науковій бібліотеці України ім. В. Стефаника.

чості українців цього регіону [16–18; 23]. У 1885, 1886 рр. він здійснив три експедиції на Угорську Русь, в т. ч. на територію нинішньої Східної Словаччини. Їх результатом став випуск двох книг «Етнографічні матеріали з Угорської Русі» (1897, 1889), які охоплюють всі фольклорні записи, зроблені вченим. Важливо, що під час цих експедицій В. Гнатюк на Пряшівщині записує пісні про еміграцію. Зібравши 45 таких пісень та долучивши до них 15 гуцульських пісень про громадські справи, він опублікував їх на сторінках Записок НТШ під назвою «Пісенні новотвори в українсько-руській народній словесності» [5]. У Бачці і Сремі (Югославія) вчений у 1897 р. записував духовні пісні від українців, що походили зі Східної Словаччини. Як підкреслює Тетяна Цимбал, відвідавши колишню «Угорську Русь» шість разів (1895–1903 рр.), В. Гнатюк зібрав тут колосальний матеріал, опублікований у шести томах «Етнографічних матеріалів з Угорської Русі» та в низці інших праць (їх налічується понад сто). Ці матеріали ще й досі є неперевершеним джерелом пізнання українського фольклору Закарпатської України, Пряшівщини, Бачки й Банату [27, с.64].

Дослідженням фольклору українців Закарпаття та Східної Словаччини займався визначний український фольклорист Іван Панькевич (1887–1958). Саме йому належить велика праця із фонозапису пісенної творчості українців цього регіону у 1920–1930-х роках [19]. Вченим було записано на фонограф і видано 27 грамофонних платівок фольклорних зразків, в т. ч. пісенних (фірми «Pathé» в Парижі – виготовлені у Празі в жовтні 1929 р. для Чеської академії наук та пражської фірми «Radiojournal» – із записів, здійснених 18–23 листопада 1935 р. в Ужгороді)⁵. Нотний запис пісень із цих фонозаписів здійснювали у різний час П. Щуровська-Россіневич та О. Дутко (30–40-і роки), всю збірку записав Ю. Костюк в 70-х роках.

Записував, науково опрацьовував і досліджував, публікував збірки народних пісень Підкарпатської Русі та Пряшівщини видатний фольклорист, музикознавець та композитор Філарет Колесса (1871–1947). До них належать: «Народні пісні з південного Підкарпаття» (1923), «Руські народні пісні з Підкарпатської Русі» (2 ч., 1923), «Народні пісні з Підкарпатської Русі: мелодії і тексти» (1938). Відомою є його праця «Народні пісні з Галицької Лемківщини – тексти й мелодії» [11]. Це величезна збірка пісень, яка нараховує понад 800 мелодій з численними паралелями до інших слов'янських мелодій. У цей же період (1911 р.) Ф. Колесса відвідав територію Пряшівщини. Він був першим фольклористом, який зацікавився мелодіями народних пісень цього регіону [8; 10; 13; 14]. Зібрані ним пісні увійшли у збірник «Народні пісні з Південного Підкарпаття» [12]. Сам Ф. Колесса вважав ці записи лише початком зацікавлення народною музикою Пряшівщини. Як підкреслює Т. Цимбал, «вони вразили його багатством мелодій, впливами сусідніх народів, своєрідним карпатським колоритом, що бере свій початок в далекому минулому» [27, с.65]. Пізніше ряд записів з Пряшівщини стали основою опрацювання їх для хорів (чоловічого, мішаного), які пізніше були опубліковані у збірці музичних творів композитора [36]. Продовжуючи опрацювання зв'язків української народної пісенності з піснями

⁵ Детальний опис фонографічного архіву І. Панькевича у фонотеці М. Мушинки див.: [19. – С. 233–240].

екс-них слов'янських народів, Ф. Колесса пише невелику, але дуже важливу пра-и. Ї цю – «Карпатський цикл народних пісень, спільних українцям, словакам, чехам усі» – «Словакам» [9]. Публікації Ф. Колесси відзначаються науковою точністю у тран-иво, зорбуванні та відтворенні оригінального діалектного мовлення русинів. Хоч цю. записів Колесси й небагато, але вони дуже цінні, оскільки стали фундаментом ро- для ґрунтового дослідження музичного фольклору Пряшівщини, яке поча-Пі- ться після Другої світової війни.

У Чехословаччині у міжвоєнний період було видруковано ряд співаників, ст. ч. чеський музикант і фольклорист, академік Чеської академії наук і мис-ди- тельства Людвік Куба (1863–1956) видає у Празі фольклорні збірники з україн-но- ними народними піснями (1922, 1933 рр.) у 15-томній збірці слов'янського і- кої фольклору «Слов'янство у своїх співах» [67–69], де є записи пісенного фоль-сі- клору українців-русинів Пряшівщини. На Підкарпатті (нині – Закарпаття), яке ої- у міжвоєнний період знаходилося у складі Чехословаччини, проводився збір и- фольклору. В цей час у державному видавництві у Празі Степан Фенцик⁶ видає в- ваник «Пісні закарпатських русинів» у двох частинах [49; 50]. Дезидерій За-и- дор⁷, працюючи у чехословацькому міністерстві освіти (1936–1938), брав участь в- в фольклорних експедиціях на Підкарпатську Русь, був співукладачем (разом із в- і Петром Милославським⁸ та Юрієм Костьо (Костюком) збірника «Народнѣ пѣснѣ і- підкарпатських русиновъ» (1944) [46], написав теоретичний аналіз коломийки і- «А ruszin népdalköltészet kolomőjkai» (1942).

Велику роботу на полі запису народних пісень русинів-українців Закарпаття та Східної Словаччини здійснив Юрій Костюк (1912–1998). Його творча та нау-кова спадщина зберігається у відділі музичного фольклору в МУК м. Свидника. Перші записи пісень (угорських, німецьких, чеських) різних авторів (три малі зшити) були зроблені Ю. Костюком у 1929–1930 рр., коли він був студентом Державної учительської семінарії в Мукачеві. У 1936 р. він здійснив подорож до Югославії, де в Керестурі і Коцурі записав кілька оригінальних русинських пі-сень і нав'язав стосунки з музичними діячами для спільної праці. Однак війна ш зв'язки обірвала. Біля 700 народних пісень Закарпаття у записах П. Ференчу-ка, І. Кондратовича та Ю. Костюка датуються 1938–1943 роками [77]. У 1943 р. Ю. Костюк їздив за українськими народними піснями у Вишовську долину (Ру-мунія), де записав багато пісень, особливо від народної співачки Анни Бойчук в селі Петрова Бистра. Деякі пісні із цих записів увійшли до збірника «Народні пісні підкарпатських русинів». Широко розгорнув фольклористичну діяльність Ю. Костюк у пряшівський період. Перші його нотні записи народних пісень

⁶ Степан Фенцик (1892–1946) – греко-католицький священник, педагог, диригент, культурно-політич-ний діяч на Підкарпатській Русі. Навчався у Будапештському та Віденському університетах (1910–1916), де вивчав філософію, теологію і музику. Викладав в навчальних закладах та керував хорами Ужгорода (1920–1930-ті рр.) [7, с. 780–781].

⁷ Задор Дезидерій (1912–1985) – піаніст, композитор, педагог. Закінчив Празьку консерваторію (1934), де захистив дисертаційну роботу в галузі музикознавства, професор Львівської консервато-рії ім. М. Лисенка (1963–1985). Завжди цікавився народною музикою карпаторусинів [7, с. 235–236].

⁸ Милославський Петро (1896–1954) – російський політичний емігрант, музикант, диригент на Під-карпатській Русі. Навчався в школі хорового співу та диригування у Петербурзі (до 1916). З 1922 р. оселяється в Чехословаччині, з 1933 р. – викладав у школах, керував хорами в Ужгороді, засновник Закарпатського народного хору [7, с. 459–460].

цього краю датуються 1948–1953 роками [81]. У 1948 р. дослідник спільно О. Сухим взяв участь у великій чотиритижневій експедиції селами Східної Словаччини, в результаті якої було записано 280 пісень. У наступні роки було організовано дальші експедиції за народною піснею. В одних Ю. Костюк брав безпосередню участь і керував збиранням пісенного фольклору, з іншими співпрацював при упорядкуванні зібраного матеріалу та давав цінні поради. У 1952 р. Культурний союз українських трудящих (КСУТ) організував другу експедицію за піснями у села Камійонка, Якуб'яни, Шеметківці, Вишава, Пихні, де дослідник записав 120 пісень і танцювальних мелодій. На замовлення Словацької академії наук Ю. Костюк у 1950–1955 рр. записує біля двохсот шариських народних пісень, які залишилися в рукописі [79]. Фольклорист разом із Ю. Цимборою та А. Подгаєцьким та іншими не тільки записує музичну народну творчість в селах Пряшівщини, але й видає її. Перша книга фольклорних записів з Пряшівського краю, що була видана під його редагуванням [61], містила 321 пісню, з яких 122 були записні Ю. Костюком. Значення збірника полягає в тому, що в ньому вперше усунуто анонімність фольклорних записів. Кожна з пісень має паспортизацію, що включає зазначення віку співака, місце і час запису. Позитивною рисою збірника Ю. Костюка є й те, що в ньому знаходимо покажчик записувачів пісень, список співаків, зведення пісень по селах, алфавітний покажчик та таблицю пісень за розділами, що допомагає читачеві швидко орієнтуватися в об'ємному матеріалі книжки.

Другий том збірника упорядковував Юрій Цимбора (із 487 пісень – 30 записано Ю. Костюком) [63], пісенний корпус якого укладений за принципами, якими керувався Ю. Костюк. Т. Цимбал відзначає окремі недоліки видання: неточна класифікація пісень, відсутність аналітично-синтетичної статті, яка була б об'єднуючою ланкою між обома темами, непослідовна фонетична транскрипція, нехтування діалектними особливостями. Проте, ця публікація назавжди увійде в скарбницю нашої народної культури, книжка, яка в історії друкарства на території Пряшівщини, як зазначали у відгуках, «не має парі» [27, с.70].

Третій том збірника, що вийшов під упорядкуванням Андрія Дулеби¹⁰ [62], охоплює 406 пісень, які за змістом поділяються на три жанрово-тематичні гру-

⁹ Юрій Цимбора (1919–1989) – хормейстер, хореограф, фольклорист серед русинів Східної Словаччини. Закінчив Пряшівську греко-католицьку вчительську руську семінарію (1949), вивчав хоровий спів і диригування у Братиславі (1955). Працював у Піддуклянському українському ансамблі у Пряшеві: хормейстер, драматург, художній керівник (1958–1967, 1970–1980). Досконало знав русинську народну музику. Зібрав близько тисячі народних пісень, уклав кілька збірників народних пісень [7, с. 794–795; 15, с.368].

¹⁰ Дулеба Андрій (10 грудня 1919, с. Бењадиківці Свидницького округу, Словаччина – 11 січня 2009, Свидник) – педагог, музикознавець, збирач фольклору, суспільно-громадський діяч у Словаччині. Горожанську школу закінчив у Стрпкові, гімназію у Пряшеві (1942). У 1955 р. закінчив педагогічний факультет Університету ім. П. Й. Шафарика. Працював учителем у кількох селах Свидницького округу. Удостоєний звання «Зразковий учитель» та звання «Зразковий працівник культури Словаччини». З ранніх років записував фольклор від земляків та сам почав писати тексти і мелодії пісень. Записи друкував на сторінках українського журналу «Дружно вперед», у народних календарях, збірниках. Найбільшою і найвизначнішою його публікацією є збірник «Українські народні пісні Східної Словаччини» (т. III, Пряшів, 1977). Він є автором кількох підручників для музичного виховання, був керівником славної капели «Маковиця», керівником самодіяльних художніх колективів. Автор збірки народних оповідань, активний учасник різних культурних імпрез [15, с. 124].

ліричні, обрядові та ліричні. Тексти і мелодії пісень збережено. Т. Цимбал пише, що «за змістом і формою пісні старшого походження інклінують на схід, до загальноукраїнського фольклору. Сюди належать переважно пісні обрядові, зокрема весільні. Інші пісні, пізнішого походження, інклінують на захід, північ і південь, несучи ознаки впливу найближчих сусідів. Диференціація фонетичних та морфологічних особливостей місцевих говірок дотримана з незначними винятками. До кожної пісні подано нотний запис, паспорт [27, с.71].

Під час комплексного дослідження Старинської долини на Снинщині (1975–1978 рр.) Ю. Костюк записує народні пісні (обрядові, ліричні, балади тощо) в селі Дара в районі Верхньої Цірохи (всього 560 пісень) [76]. Колискові пісні цього села були опубліковані ним у Науковому збірнику МУК у Свиднику (Т. 9., кн. 2-га, 1979. – С. 215–253). Більше 700 фольклорних записів зроблені Ю. Костюком в інших селах Пряшівщини [72–75; 78; 80; 82]. Подвижницька праця фольклориста врятувала від забуття сотні чудових зразків музичного фольклору русинів-українців, який залишається важливим джерелом для його вивчення та пропагування.

У повоєнний час у Східній Словаччині, яка була у складі Чехословаччини, значну кількість видань, пов'язаних з музичною культурою русинів-українців, було видано у Словацькому педагогічному видавництві та Словацькому видавництві художньої літератури (Братислава), відділі української літератури у Пряшіві. Організатором і замовником їх був КСУТ, що був створений у Чехословаччині в 1951 р. Основна увага товариства була сконцентрована на аматорській творчості, професійному українському театрі, ансамблі пісні і танцю, видавництві, створенні кафедр при університеті, музею, випуску газет та журналів²¹. Серед видань КСУТ: серія щоквартальних брошур (130 випусків) з фольклорними текстами та інформацією для аматорських фольклорних колективів «Репертуарний збірник» (1959–1990). Основна частина цих видань – фольклорні та репертуарні збірники, які видавалися великими тиражами і були основою для репертуару аматорських колективів. Впродовж багатьох років КСУТ випускав репертуарні збірники, які адресувалися функціонерам і активістам цієї організації та керівникам аматорських колективів. У 1950–1980-х роках під керівництвом КСУТ було здійснено записи музичного фольклору у різних місцевостях Східної Словаччини та видано ряд видань під упорядкуванням Юрія Млинарчика (у розділі «Народні пісні Східної Словаччини» вміщено 21 пісню) [59], Андрія Каршка [30–32; 39; 51; 60], Андрія Дулеби [33], Юрія Цимбори [35; 45; 47; 53; 56], Михайла Гиряка²² [48; 52], Івана Мигалича²³ [43], Івана Русинка [42], Юрія Харитуну²⁴ [38; 64]. Це цінний джерельний матеріал з фольклору русинів-українців краю, оскільки твори розшифровані та паспортизовані, є важливими в історії

²¹ Детальніше про діяльність КСУТ див.: [24; 26].

²² Гиряк Михайло (1933–2007) – фольклорист, етнограф, закінчив аспірантуру при кафедрі етнографії і фольклористики Університету ім. Я. А. Коменського в Братиславі (1960–1963), кандидат наук (Словацька академія наук, 1965), доктор філософії (Карлів університет у Празі, 1965). Досліджував і викладав українську фольклористику в Університеті ім. П. Й. Шафарика (1960–1998). Йому належить велика кількість робіт, в т. ч.: «Поетика українських народних ліричних пісень Східної Словаччини» (1989) [7, с. 128–129; 15, с. 85].

²³ Мигалич Іван – керівник аматорських колективів на Східній Словаччині.

²⁴ Юрій Харитун – фольклорист на Східній Словаччині.

української фольклористики у Словаччині, щоправда, з жанрового боку во неоднорідні.

У новітній час до вивчення фольклору та видання подібного роду літератури у Словаччині активно долучилися культурні товариства Союз русинів-україни [37] та «Русинська оброда»: М. Гиряк упорядкував двотомну бібліографію народних пісень, перший том якої складений за репертуаром окремих співаків, другий – за жанрами [3; 4], ним же видано пісні народної співачки Анни Маї бобової [55]; фольклорну збірку під упорядкуванням Мілана Гарбери [66]; м. лодий дослідник Любослав Калиняк свою роботу присвячує студії музичного фольклору русинів Словаччини [28].

Здобутком музичної фольклористики українців Східної Словаччини останніх років є поява у світ дослідження етнографа, фольклориста Івана Чижмара (1936 р. н.), присвяченого народним пісням, музиці та танцям русинів цього краю [65]. У вступі автор дає широкий огляд вивчення народної музичної спадщини етнографами, етномузикологами та фольклористами XIX та XX ст. Окрім трьох розділів, які представляють основні види музичного фольклору, у роботі є багата документація, світлини автора та мультимедійний DVD. Основу музичного матеріалу праці складають власні записи дослідника, які він проводив упродовж тривалого часу – більше п'ятдесяти років (від 1952 до 2007 років) на території Східної Словаччини, а також окремі записи інших фольклористів (у т. ч. В. Гнатюка, Ф. Колесси, В. Гошовського, С. Людкевича), архівні матеріали. І. Чижмар представляє у книзі широку гаму жанрів народної пісні і музики; інструментальні групи та оркестри (народні і професійні) та їх репертуар, музичні інструменти. До кожного твору подана не тільки точна паспортизація, але й широка джерельна база (перелік видань, де він вміщений). Документацію роботи складають списки літератури; інформаторів; записувачів пісень та авторів світлин; карти; словник діалектних слів; фотодокументація.

Треба віддати належне сучасному досліднику фольклору українців Східної Словаччини академіку, доктору філологічних наук Миколі Мушинці (1936 р. н.), який тісно співпрацював з Ю. Костюком. Саме завдяки останньому магнітофонні записи, зроблені М. Мушинкою, були розшифровані. Вчений вивчав фольклористичну діяльність В. Гнатюка на Закарпатті та Словаччині [16–18], видав ряд досліджень, які торкаються музичного фольклору: з історії закарпатської фольклористики [20]; антологію усної народної творчості українців Східної Словаччини [34; 44]; фольклор русинів Воєводини [22]; колядки русинів-українців Словаччини [29]. Антологія українського фольклору Східної Словаччини під назвою «З глибини віків» [44] охоплює понад 300 пісень усіх жанрів та інших фольклорних жанрів. До кожного жанру додано вступну статтю, в якій розкрито історію дослідження даного жанру в загальноукраїнському фольклорі, спільні риси з фольклором сусідніх народів. Антологія здобула прихильну оцінку не лише на сторінках чеської та словацької наукової преси, а й наукових та літературних журналів Канади, Франції, Югославії та інших країн. Завдяки копійчій праці М. Мушинки розшифровано, впорядковано та видано пісенні зразки із фонозаписів І. Панькевича. У виданні «Голоси предків» надруковано тексти 98 народних пісень, що були записані у Празі, а в 1935 р. в Ужгороді Іваном Панькевичем [19]. Книжка двомовна (словацькою та українською), до

ні додається CD з 28 звуковими доріжками пісень і прози. Завдяки цим записам збережено унікальний звуковий пласт автентичного пісенного фольклору українців-русинів Закарпаття та Словаччини. М. Мушинка презентував книжку й CD у 2003 р. на зборах Чеської асоціації українців, де була присутня й дочка Панькевича – Марта. У передмові до збірки Мушинка пише про її написання, робить короткий екскурс у життя та працю І. Панькевича, мовить про його співпрацю з Чеською академією наук, фонографічним архівом Академії наук у Відні та ін.

М. Мушинці належить низка цінних фольклорних збірників. Це: народні балади русинів-українців Пряшівщини [41], лемківські народні пісні Никифора Ведушака з рукописної спадщини Івана Франка [58], репертуарні збірники з українського фольклору Східної Словаччини [34] та присвячений 20-річчю фольклорного колективу із рідного села академіка Курова [54], збірник з репертуару народної співачки Анці Ябур із Стащина [57]¹⁵ та багато інших видань. Фундаментальні дослідження і копітка багаторічна праця академіка Миколи Мушинки на полі фольклористики та збереження культури русинів-українців користуються визнанням у багатьох країнах світу.

Важливою формою вивчення і пропагування народнопісенної творчості є фольклорні огляди та фестивалі. Свято культури русинів-українців Словаччини у Свиднику вирізняється своєю неповторністю¹⁶. Воно не тільки одне з найдовготриваліших – у 2012 р. проводилось 58-ий раз, але має свої особливості. Одне з найголовніших – збереження автентичної народної творчості українців-русинів, що проживають на території Східної Словаччини. Фестиваль з самого початку (1955) задумувався як національний, а основним його завданням було оприяння розвиткові національних традицій місцевого українського населення, збереження його національної самосвідомості. Якщо взяти до уваги, що кожне свято в середньому відвідувало біля 25 тисяч осіб, а на сцені в середньому виступало більше тисячі учасників, то майже за 60 років програму побачило біля півтора мільйона глядачів, а на сцені виступило більше 60-ти тисяч співаків, музикантів та танцюристів. Організатори фестивалю від його започаткування орієнтували колективи та окремих виконавців на місцевий фольклор. Слід відзначити ще одну особливість Свята – виступи обов'язково відбуваються під супровід «живого» оркестру. Фонограми, які широко практикуються сьогодні в Україні і нищать фольклорні традиції, тут виключені. Програма Свята кожного року різноманітна і розрахована на задоволення найвибагливішого смаку.

У грудні 1973 року в окружному місті Бардієві відбувся невеличкий огляд української народної пісні Пряшівщини. Його засновником був КСУТ та Місь-

¹⁵ Ябур Анця (1898–1984) – народна співачка, репертуар якої записували відомі фольклористи Л. Куба, Ю. Костюк, М. Шмайда, М. Гиряк та ін. Найповніший запис її репертуару зробив М. Мушинка у збірці «Срібна роса», де вміщено 167 пісень та 45 мелодій [15, с. 388].

¹⁶ Свято в різний час мало такі назви: Огляд народної творчості і художньої самодіяльності українського населення Чехословаччини (1955); Фестиваль народної художньої самодіяльності українських трудящих Східної Словаччини (1956); Свято пісні і танцю українського населення Східної Словаччини (1958–1960); Свято пісні і танцю українського населення ЧССР (1961–1976); Свято культури українських трудящих ЧССР (1977–1989); Свято культури русинів-українців ЧСФР (1990–1992); Свято культури русинів-українців Словаччини (від 1993 р.). Перший фестиваль відбувся у Межилабірцях, від 1956 р. він проводиться у Свиднику.

кий національний комітет в Бардієві, а душею та творцем майже всіх понад тридцяти перших програм – невтомний етномузиколог та збирач фольклору Андрій Каршко (1938–2008), здібний педагог, щойно прийнятий на посаду завідуючого відділом народної художньої самодіяльності ЦК КСУТ. У жовтні 1973 року А. Каршко опрацював статут огляду, згідно з яким у ньому мали право виступати лише солісти, дуети та тріо – переможці т. зв. «окружних» («обводо-вих») змагань. Одна і та сама пісня не зміла повторюватися на жодному з майбутніх концертів фестивалю. Це змушувало співаків шукати все нові й нові пісні у своєму оточенні. Їх тексти та мелодії публікувалися у пресі та фольклорних збірниках. Один учасник, дуєт чи тріо – могли виступити лише з одною піснею, як виняток – з двома або трьома короткими пісеньками. За весь період на фестивалі виступило 3984 виконавці, які заспівали 6194 народні пісні. Цей принцип дотримується досі. Виняток становлять пісні гостюючого співака чи колективу. Вже 40 років триває фестиваль «Маковицька струна» і вродовж кількох десятиліть Андрій Каршко вів своєрідну його пісенну хронологію, випускаючи найуспішніші пісні свята [40; 70; 71]. Окрім того, А. Каршко видав 9 збірників пісень із власними записами народних пісень (текстів і мелодій) – всього 843.

Таким чином, огляд друкованих та рукописних пісенників українців-русинів Східної Словаччини впродовж XIX–XX століття засвідчує значний масив зібраного музичного фольклору регіону, який представлений різноманітними жанрами – від архаїчних до новотворів XX ст. (зокрема емігрантських пісень, які С. Грица справедливо називає «живою хронікою української історії»), представляє яскраві постаті носіїв фольклору. Цей багатий джерельний матеріал має вагоме значення для вивчення буття фольклору в сучасну епоху, трансмісію фольклорної традиції, оскільки зафіксовані словесно-нотні тексти та аудіозаписи слугують базою для глибоких наукових досліджень, порівнянь побутування та збереження жанрів впродовж тривалого періоду, використання фольклору сучасною концертною практикою окремих виконавців та ансамблів, хорів, джерелом для творчості композиторів. Зібраний фольклор однієї території, репертуар його окремих носіїв – це той матеріал, який допомагає ґрунтовніше, глибше розкрити історію народної пісенності, багатства її форм, ритміки, художніх засобів. Нові шляхи цього соціологічного напрямку в етномузикології накреслює С. Грица, яка пише: «Сучасну науку, що нагромадила величезний фольклорний матеріал, законсервований у багатотомних виданнях, каталогах, цікавить уже не стільки черговий варіант якого-небудь фольклорного твору, скільки механізми його життя в сучасності, динаміка його змін під впливом нових умов, трансформацій у різних областях культури, проблеми його рецепції в зв'язку з розширеною сферою його функціонування. У центрі соціологічних досліджень стає не тільки сам твір, а й людина яка відповідно рефлектує на нього, отже й психологія його сприйняття» [6 с. 86]. Русини-українці Східної Словаччини, не зважаючи на обставини, беруть народні традиції, говірку і пісню. Тільки ці чинники можуть забезпечити збереження національної меншини у складному глобалізованому XXI сторічч. Сподіваємось, що зроблений нами огляд пісенників українців-русинів Східної Словаччини слугуватиме подальшим науковим розвідкам фольклористів та етномузикологів.

Література

1. Верхратський І. Знадоби до пізнання угорських говорів / Іван Верхратський // Записки НТШ. – Львів, 1901. – Т. 44. – С. 113–224.
2. Гарасим Я. І. Нариси до історії української фольклористики : навч. посібник / Я. Гарасим. – К. : Знання, 2009. – 301 с.
3. Гиряк М. Бібліографія русинських народних співанок і народної поезії виходного Словенська / Михайло Гиряк. – Пряшов : Русинська оброда, 1994. – Ч. I. – 567 с.
4. Гиряк М. Бібліографія русинських народних співанок і народної поезії виходного Словенська / Михайло Гиряк. – Пряшов: Русин і Народы новинки, 2007. – Ч. II. – 376 с.
5. Гнатюк В. Пісенні новотвори в українсько-руській народній словесності / Володимир Гнатюк // Записки НТШ, т. 50, кн. 6. – 1902. – С. 1–37; 52, кн.11. – 1903. – С. 38–67.
6. Грица С. Трансмісія фольклорної традиції : етномузикологічні розвідки / Софія Грица. – Київ–Тернопіль : Астон, 2002. – 236 с. [НАНУ, ІМФЕ].
7. Енциклопедія історії та культури карпатських русинів / уклад. : Павло Роберт Магочій, Іван Поп; заг. ред. Павла Роберта Магочія; пер. з англ. мови Надія Кушко; ред. укр. видання Валерій Падяк ; карти Павла Роберта Магочія ; вип. ред. Лариса Ільченко. – Ужгород: Вид-во В. Падяка, 2010. – 856 с + XXXII с.: іл., у т. ч. 32 кольор. вклейки + карти.
8. Колесса Ф. Декілька слів про мелодії народних пісень з Підкарпатської Русі // Колесса Ф. Музикознавчі праці / підгот. до друку, вступ. стаття і прим. С. Й. Грица / Ф. Колесса. – Київ: Наукова думка, 1970. – С. 401–408.
9. Колесса Ф. Карпатський цикл народних пісень (спільних українцям, словакам, чехам і полякам) // Sbornik prací I Sjezdu slovanských filologů v Praze. – Praha, 1929. – Svazek 2. – S. 93–114.
10. Колесса Ф. Музикознавчі праці / підгот. до друку, вступ. стаття і прим. С. Й. Грица / Ф. Колесса. – Київ: Наукова думка, 1970. – 592 с.
11. Колесса Ф. Народні пісні з галицької Лемківщини. Тексти й мелодії / зібрав, упорядкував й пояснив д-р Філарет Колеса // Етнографічний збірник НТШ. – 49–50. – Львів, 1929.
12. Колесса Ф. Народні пісні з південного Підкарпаття. Тексти й мелодії із вступною розвідкою // Науковий збірник товариства «Просвіта» в Ужгороді. – т. II. – Ужгород, 1923.
13. Колесса Ф. Старинні мелодії українських обрядових пісень (весільних і колядок) на Закарпатті // Колесса Ф. Музикознавчі праці / підгот. до друку, вступ. стаття і прим. С. Й. Грица / Ф. Колесса. – Київ: Наукова думка, 1970. – С. 368–397.
14. Колесса Ф. М. Фольклористичні праці / Філарет Колесса; упоряд. і вступ. ст. В. А. Юзвенко. – К. : Наукова думка, 1970. – 416 с.
15. Краєзнавчий словник русинів-українців. Пряшівщина / упоряд. і гол. ред. Ф. Ковач. – Пряшів: Союз русинів-українців Словацької Республіки, 1999. – 500 с.
16. Мушинка М. Володимир Гнатюк – визначний дослідник фольклору Пряшівщини / Микола Мушинка // Науковий збірник Музею української культури в Свиднику. Т. 3. Присвячений пам'яті Володимира Гнатюка. – Пряшів : видав Свидницький музей української культури в Пряшівському відділі української літератури Словацького педагогічного видавництва, 1967. – С. 51–79.

17. Мушинка М. Володимир Гнатюк – дослідник фольклору Закарпаття / Микола Мушинка. – Париж ; Мюнхен, 1975. – 117 с. – [Записки НТШ. Праці історико-філософської секції, Т. 190].
18. Мушинка М. Володимир Гнатюк : життя та його діяльність в галузі фольклористики, літературознавства та мовознавства / Микола Мушинка. – Париж ; Нью-Йорк ; Сідней ; Торонто, 1987. – 332 с. – [Записки НТШ. Праці філол. секції, Т. 207].
19. Мушинка М. Голоси предків : звукові записи фольклору Закарпаття із архіву Івана Панькевича (1929, 1935) / Микола Мушинка = Mikuláš Mušinka. Hlasy predkov : Zvukové záznamy folkloru Zakarpatska z archivu Ivana Paňkeviča (1929, 1935) / Mikuláš Mušinka. – Пряшів=Prešov: Центр антропологічних досліджень; Громадське об'єднання ДІВА = Centrum antropologických výskumov; Občianske združenie DIVA, 2002. – 256 с. + ноты + CD. – [Центр антропологічних досліджень; Громадське об'єднання «Діва»].
20. Мушинка М. З історії закарпатської фольклористики : вибрані статті / Микола Мушинка. – Пряшів, 1968. – 220 с. – [Відбитки з Наукового збірника Музею української культури в Свиднику», № 1 (1965) та № 3 (1967)].
21. Мушинка М. Українці Чехо-Словаччини / Микола Мушинка // Українська діаспора. – Київ – Чикаго : Ін-т соціології НАН України, Редакція Енциклопедії української діаспори при НТШ (США), 1993. – Ч. 3. – С. 42–47.
22. Мушинка М. Фолклор руснацох Войводици. Перша часц : народи обряди и шпиванки / Микола Мушинка. – Нови Сад : Руске Слово, 1988. – 240 с.
23. Мушинка М. Фольклор Пряшівщини в працях українських та російських вчених і сучасний стан його дослідження / Микола Мушинка // Слов'янське літературознавство і фольклористика. – Київ, 1968. – Вип. 4. – С. 72–89.
24. 15 років на службі народу: зб. статей та фотодокументів з нагоди 15-річчя діяльності КСУТ / ред. Михайло Шкурло. – Пряшів: Видав ЦК КСУТ в ЧССР; Братислава: Освітній ін-т, 1966. – 134 с.+ фото.
25. Рекомендація ЮНЕСКО державам-членам про збереження фольклору // Народна творчість та етнографія. – Київ, 1990. – № 2. – С. 3.
26. 30 років Культурного Союзу Українських Трудящих ЧССР / упор. Андрій Ковач. – Пряшів: Дуклянські друкарні, 1982. – 106 с.+ фото.
27. Цимбал Т. Історія запису лемківського весілля / Тетяна Цимбал // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. – 2002. – Вип. 31. – С. 61–74.
28. Kaliňák L. Úvod do štúdia hudobného folkloru Rusínov na Slovensku / Ľuboslav Kaliňák. – Prešov: Rusínska obroda, 2002. – 176 s.
29. Mušinka M. «Vo vŕflejemí novyna...» Vianočné zvyky a piesne Rusínov-Ukrajincov Slovenska / Mikuláš Mušinka // Piesňová tradícia etnických menšín v období Vianoc / editor Hana Urbancová. – Bratislava: AEP, 2006. – S. 89–124.

Співанники

30. Вершечку зелений : зб. пісень із Тихого Потокa / зібрав Андрій Каршко. – Пряшів : Видав ЦК КСУТ, 1981. – 77 с.
31. Дружба народів = Priateľstvo národov : zborník ukrajinských ľudových piesen / zapísal a zostavil Andrej Karško. – Bratislava : Osvetový ústav, 1989. – 129 с. - [Edícia kultúrno-osvetová práca medzi národnosťami].

34. Дружба народів = Priateľstvo národov : zborník rusínskych a ukrajinských ľudových piesní / zostavil Andrej Karško. – Bratislava: Národné osvetové centrum, 1991. – 163 с. – [Edícia kultúrno-osvetová práca medzi národnosťami].
35. Дулеба А. Як си заспіваме, далеко нас чути...: зб. пісень / Андрій Дулеба. – Пряшів : ПК КСУТ, 1976. – 85 с.
36. З українського фольклору Східної Словаччини / упоряд, вступ. статті та примітки Миколи Мушинки. – Репертуарний зб. на допомогу гурткам НХС. – Пряшів: Видає Східнословачький укр. музей в Красному Броді, 1963. – 60 с. – [Фольклорно-етнографічна комісія при ЦК КСУТ та Східнословачькому музеї].
37. Заспівайме собі двома голосами: зб. популярних укр. пісень Східної Словаччини / обр. та упоряд. Юрія Цимбори. – Братислава: Словацьке пед. вид-во; Пряшів: Відділ укр. л-ри, 1974. – 251 с., нот.
38. Колесса Ф. Музичні твори / Ф. М. Колесса; упоряд. М. Ф. Колесса. – К. : Наукова думка, 1972. – 456 с.
39. Колядки : додаток до газети «Нове життя», ч. 51–52, 1991 р. – Пряшів : Союз русинів-українців ЧСФР, 1991. – 12 с., нот.
40. Ластівочки прилетіли / запис, вступна ст., впорядкув., прим. та слов. Юрія Харитуна ; іл.: Анна Гай. – Братислава : Словацьке пед. вид-во, Пряшів : Відділ укр. літ., 1989. – 117 с.
41. Любов мого серця: народні балади / зібрав Андрій Каршко. – Пряшів : Видав ЦК КСУТ, 1974. – 57 с., нот.
42. Маковицькі нути : найуспішніші пісні «Маковицької струни» / упоряд. Андрій Каршко. – Пряшів : Видав ЦК КСУТ, 1984. – 91 с., нот.
43. Мала мати сина: народні балади русинів-українців Пряшівщини із знищеної збірки Ореста Зілінського / упоряд., вступ. ст. та післямова Миколи Мушинки. – Пряшів: Асоціація українців Словаччини, 1993. – 45 с., нот.
44. Меджі двома горами: зб. пісень із Бехерова та Регетівки Бардіївського округу / зібрав Іван Русинко. – Пряшів : Видав ЦК КСУТ, 1983. – 87 с., нот.
45. Мигалич І. Камняна, Камняна: зб. пісень із Лабірщини / Іван Мигалич. – Пряшів : Видав ЦК КСУТ, 1980. – 63 с., нот.
46. Мушинка М. З глибини віків: антологія усної народної творчості українців Східної Словаччини / склав Микола Мушинка. – Словацьке пед. вид-во в Братиславі; Відділ укр. л-ри в Пряшеві, 1967. – 394 с.
47. На майданах : зб. пісень з області Спиша II. / зібрав Юрій Цимбора. – Пряшів : Видав ЦК КСУТ, 1979. – 56 с., нот.
48. Народнѣ пѣснѣ подкарпатскихъ русиновѣ / зобрали: Д. Задоръ, Ю. Костьо, П. Милославский. – Унгарь : Выданя Подкарпатського общества наукъ 1944. – 112 с.
49. Народні пісні для мішаного і жіночого хорів / зібрав Юрій Цимбора. – Братислава : Словацьке вид-во художньої л-ри, 1958. – 157 с., нот.
50. Народні пісні села Орябини / упоряд., підготовка текстів, вступ. стаття, післямова та примітки Михайла Гиряка; запис мелодій Анни Дерев'яник. – Пряшів : Видав ЦК КСУТ, 1987. – 258 с.
51. Пѣсни Подкарпатскихъ Русиновѣ: [Збірка пісень : Мелодії з текстом]. Часть I / составилъ Дръ. Степанъ Андреевичъ Фенцикъ. – В Празь: Накладомъ державного издательства (Книгопечатня державного издательства в Празе), 1921. – 24 с.

50. Пѣсни Подкарпатских Русиновъ: [Збірка пісень : Мельодії з текстом]. Часть II / составилъ Дръ. Степанъ Андреевич Фенцикъ. – В Празь: Накладомъ державного издательства (Книгопечатня державного издательства в Праге), 1923. – 28 с.
51. Пісні з-під Газдорани / зібрав Андрій Каршко. – Пряшів : Видав ЦК КСУТ, 1976. – 51 с., нот.
52. Пісні Юрка Колинчака / запис, вступ, упоряд., післямова та словник Михайла Гиряка. – Пряшів, 1982.
53. Поляна, поляна : зб. пісень / зібрав Юрій Цимбора. – Пряшів : ЦК КСУТ, 1978. – 63 с.
54. Репертуарний збірник : збірник, присвячений 20-річчю фольклорного колективу курівчан / упоряд. д-р Микола Мушинка, розшифрування нот доц. Ю. Костюк. – Пряшів : Видання Культурного союзу українських трудящих ЧССР, носія Ордену праці Центрального комітету, 1989. – № 3(128). – 72 с. [На допомогу функціонерам і активістам КСУТ та керівникам колективів НХС].
55. Співанкы Анны Мацібобовой / вступ, зоставліня і дослов Михайля Гиряка; мелодії співанок розшифровав др. Вікентій Федор. – Пряшів : Русинська оброда; ДАТАПРЕСС, 1993. – 176 с.
56. Співаю і граю: зб. укр. нар. пісень для виконання під акомпанемент акордеону в обробці Юрія Цимбори. – Пряшів : КСУТ ЧССР, 1971. – 54 с.
57. Срібна роса: з репертуару народної співачки Анці Ябур із Стащина / упор., вступ. стаття та прим. М. Мушинки. – Пряшів: вид. ЦК Культурного союзу українських трудящих в ЧССР, 1970.
58. Стоїть липка в полі: зб. лемківських народних пісень Никифора Лещишака з рукописної спадщини Івана Франка / упоряд., вступ. стаття, словник та додатки Миколи Мушинки. – Едмонтон : Вид-во КІУС; Альбертський ун-т, 1992. – 186 с., нот. [серія довідників; довідник № 53].
59. Українські народні пісні / упор. Юрій Млинарич. – Братислава : Словацьке вид-во художньої л-ри, 1956. – 253 с.
60. Українські народні пісні / записали і упоряд. Андрій Каршко, Мілан Гарбера. – Пряшів : Видав ЦК КСУТ, 1985. – 66 с.
61. Українські народні пісні Пряшівського краю / упоряд. Ю. Костюк. – Братислава : Вид-во художньої літератури, 1958. – 301 с.
62. Українські народні пісні Східної Словаччини / записав і упор. Андрій Дулеба. – Пряшів ; Братислава : Словацьке пед. вид-во ; відділ укр. л-ри, 1977. – Кн. III. – 402 с.
63. Українські народні пісні Східної Словаччини / упор. Ю. Цимбора. – Братислава: Словацьке пед. вид-во, 1963. – Кн. 2.
64. Харитун Ю. Краю мій рідний: зб. рісень / запис, упоряд. вступ та примітки Юрія Харитуна. – Пряшів, 1987. – 243 с.
65. Чижмар І. Народны співанкы, музика і танці русинів Выходной Словакії / Іван Чижмар = Čižmár I. Ľudové piesne, muzika a tance Rusínov východného Slovenska / Іван Čižmár / запис співанок, нотний матеріал, упоряд, вступ. стаття, словник: етнограф І. Чижмар. – Svidník : Видав пром. етнограф Іван Чижмар, 2009. – 400 с.+ DVD.
66. Шьвіть, мішячку / упоряд., запис мелодій др. Мілан Гарбера. – Пряшів: Русинська оброда ; АЗ АГЕНТУРА, 1992. – 176 с.

☞ Kuba L. *Písň Ruské: Pro klavir se slovy a pro 2, 3 nebo 4 hlasy mužské či ženské bez průvodu*, [Sv.] 1: Maloruské / [Упоряд. з передмовою та комент.] Ludvík Kuba; Preložil J. V. Bohuslav. – 2 vyd.. – Praha; Paris; London, 1922 (Vytiskla «Grafia» v Praze). – [8], VIII, 191 c. – (Ludvík Kuba. *Slovanstvo ve svých zpěvech: sborník písní všech narodů slovanských s původními texty a českými překlady*).

☞ Kuba L. *Cesty za slovanskou písní (1885–1929). Slovanský západ a východ. Svazek první. I.* / Ludvík Kuba. – Praha, 1933. – 295 s.

☞ Kuba L. *Slovanstvo ve svých zpěvech. Písň Ruské: I. Maloruské II. Velkoruské. III. běloruské* / Ludvík Kuba. – Praha, 1922. – 402 s.

☞ *Makoviccké nuty : zborník ľudových piesní z okresných súťaží Makovickej struny / zapísal a zostavil Andrej Karško. – Bratislava : Národné osvetové centrum, 1992. – 108 c.*

☞ *Makoviccké nuty : zborník ľudových piesní z okresných súťaží Makoviccka struna = Маковицькі нуты : зб. нар. пісень з окружних конкурсів Маковицька струна / запісал а zostavil Andrej Karško. – Bratislava : Národné osvetové centrum, 1997. – 112 c.*

Фольклорні матеріали Архіву Музею української культури (АМУК, м. Свидник, Словацька Республіка).

Фонд Юрія Костюка.

☞ 19 piesní z Jakuban, 1962–1963 // АМУК. 80/2002 F–5813.

☞ 17 ľudových piesní z Jakuban (25.2. – 2.3.1963) // АМУК. 81/2002 F–5814.

☞ 80 textov ľudových piesní + 7 detských hier + 10 znotovaných piesní (Jakubany, Rokyty, Osadné) // АМУК. 82/2002 F–5815.

☞ *Ľudové piesne zozbierané J. Kostúkom (Starina, Havaj, Dara, Kurov, Sečovce, Jakubany, Vislava) spolu 348 piesní + rukopisný zborník z Jakuban a Straňan* // АМУК. 88/2002 F–5821.

☞ *Ľudové piesne J. Kostúka zozbierané a znotované v lokalite Dara. 560 piesní* // АМУК. 78/2002 F–5811.

☞ *Ľudové piesne zo Zakarpatská z rokov 1938–1943 – kolomyjky, koledy a pod. zozbierané P. Ferenčukom, Kondratovičom a J. Kostúkom. Znotoval J. Kostúk. 649 piesní* // Архів Музею української культури (м. Свидник, Словацька Республіка, далі – АМУК). 54/2002 F–5754.

☞ *Rukopis 102 ľudových piesní z východného Slovenska zozbieraných a znotovaných J. Kostúkom (1954)* // АМУК. 83/2002 F–5816.

☞ *Šarišské a zemplínske piesne z rokov 1950–1953, zozbierané a znotované J. Kostúkom, 197 piesní* // АМУК. 61/2002 F–5769.

☞ *Ukrajinské ľudové piesne východného Slovenska, časť III. rok 1977 (s rukopisnými poznámkami Juraja Kostúka + recenzia 13 strán rukopisu + korešpondencia.)* // АМУК. 70/2002 F–5803.

☞ *Zborník ľudových piesní L., Prjašivščyna (1948–1953), 147 znotovaných ľudových piesní + poznámky + 18 svadobných piesní* // АМУК. 79/2002 F–5812.

☞ *Zozbierané a znotované ľudové piesne Juraja Kostúka z východného Slovenska (Ondavka, Vápeník, Veľká Poľana, Smolník, Dara) 140 piesní* // АМУК. 89/2002 F–5822.